

VII. Kratak prijedlog geologije Dalmacije.

Po prvi put prekrilo je more područje današnje Dalmacije za vrijeme gornjeg odsjeka karbonske formacije. Kremene gromače i pješčenici najjužnije Dalmacije i susjedne Like pokazuju, da je ovo najstarije more mlatalo staro paleozojsku ili arkajsku obalu, koja je sastojala od kremenastog kamenja. Za vrijeme karbonske formacije udubilo se je more tako, da su se mogli taložiti brahiopodni vapnenci, ali prama koncu ove formacije postalo je opet plitkim obalnim područjem sa jednoličnom florom i faunom (naročito sa Neoschwagerina i vapnenim algama).

Nakon nekih dizanja i spuštanja morske površine (uz mjestimično osušenje) pokrilo je more početkom triasa opet cijeli ovaj kraj, ali je fauna u tom prostranom plitkom moru sa pješčanim dnom bila većim dijelom vrlo siromašna (donje verfenske naslage). Istodobno sa udublivanjem mora najdonjeg triasa (za vrijeme gornjih verfenskih naslaga), uselila se je u more bogata fauna puževa i školjkaša, osobito pak amonita.

More srednjeg triasa (skitijskog i ladinijskog odsjeka) pokazuje veću raznolikost u svojim taložinama. Obalni predjeli, u kojima su se taložili pješčenici i gromače, izmijenjivali su se sa onakovim, gdje su vapnene alge sagradile ogromne množine vapnenaca. U drugim dijelovima mora postale su velike naslage vapnenca od puževih kućica, školjka i brahiopoda, a crvene gline, koje nalazimo u nekim vapnencima uklopljene, govore zato, da je more mjestimice bilo vrlo duboko. Stanovite prilike, koje danas još nisu dovoljno razjašnjene, bile su povodom izlučenja magnezijevih soli iz morske vode, a tim su uvjetovale postanak velike množine dolomita. Uz to događale su se u